

A TANTÁRGY ADATLAPJA

Szintaxis II.

Egyetemi tanév 2025–2026

1. A képzési program adatai

1.1. Felsőoktatási intézmény	Babeș-Bolyai Tudományegyetem
1.2. Kar	Bölcsészettudományi Kar
1.3. Intézet	Magyar és Általános Nyelvészeti Tanszék
1.4. Szakterület	Nyelv és irodalom
1.5. Képzési szint	Alapképzés
1.6. Tanulmányi program / Képesítés	Magyar nyelv és irodalom
1.7. Képzési forma	Nappali tagozatos képzés

2. A tantárgy adatai

2.1. A tantárgy neve		Szintaxis II.				A tantárgy kódja		LLM6124		
2.2. Az előadásért felelős tanár neve			Dr. Kádár Edith							
2.3. A szemináriumért felelős tanár neve			Dr. Zsemlyei Borbála							
2.4. Tanulmányi év		III.	2.5. Félév		6	2.6. Értékelés módja		V	2.7. Tantárgy típusa	Sz, Kö

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszám)

3.1. Heti óraszám	4	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium/labor/projekt	2
3.4. Tantervben szereplő összóraszám	48	melyből: 3.5 előadás	24	3.6 szeminárium/labor	24
Az egyéni tanulmányi idő (ET) és az önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					40
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					12
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása					14
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					4
Vizsgák					2
Más tevékenységek:					
3.7. Egyéni tanulmányi idő (ET) és önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő összóraszám					72
3.8. A félév összóraszám					120
3.9. Kreditszám					5

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1. Tantervi	- LLM5124 – Morfológia, dialektológia - LLM4124 – Szintaxis I., szövegtan
---------------	---

A dékáni jóváhagyás időpontja
A felelős dékán neve és aláírása

4.2. Kompetenciabeli	• l. a megjelölt tárgyaknál felsorolt kompetenciákat
----------------------	--

5. Feltételek (ha vannak)

5.1. Az előadás lebonyolításának feltételei	előadásterem, tábla, vetítő, laptop
5.2. A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	a szemináriumok max. 30%-áról lehet hiányozni

6. Elsajátítandó jellemző kompetenciák

Szakmai/kulcs-kompetenciák	- C3.1 A nyelvészeti alapfogalmak, szakterületek és módszerek, az anyanyelv szerkezetének és működésének szinkrón és diakrón szempontból való meghatározása és alkalmazása. - C3.2 A mai nyelvi jelenségek ismerete és értelmezése. Az anyanyelv fő változásainak, valamint a normák és nyelvhasználatbeli különbségek ismerete. - C3.2 Bármely szóbeli vagy írásbeli megnyilatkozás elemzése; az elméleti tudás gyakorlatba ültetése (az anyanyelv tanítása, a verbális kommunikáció megfigyelése és fejlesztése). - C5.2 A morfológiai, szintaktikai, szemantikai, pragmatikai kategorizációk értelmezése, valamint a szóbeli és írásbeli megnyilatkozások elemzése nyelvészeti fogalmak használatával.
Transzverzális kompetenciák	CT2. Kapcsolatteremtés csoportban; interperszonális kommunikáció és szerepvállalás.

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	A beszéd természetes funkcionális egységének, a mondatnak, valamint a mondatok jelentős részét fölépítő szó szerkezeteknek a vizsgálata továbbá az összetett és a többszörösen összetett mondat tagmondatai közti viszonyok bemutatása, valamint egyes, a mondattal kapcsolatba hozható funkcionális-szemantikai kategóriák képezi a félév anyagát.
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	A leíró szófajtan és alaktan folytatásaként, a mondattani ismeretek betekintést nyújtanak a mondat belső struktúrájába, tárgyalva egyrészt a mondatrészek és a tagmondatok fajtáit, másrészt a szerkezeti elemek mondatra való összekapcsolódásának szabályszerűségeit, továbbá a mondat funkcionális-szemantikai kategóriáinak némelyikét. Az előző félévben elsajátított szófajtan és alaktani ismeretek itt oly módon köszönnek vissza, hogy egyrészt a lexikai szófajtság alapvetően meghatározza, hogy egy adott szó milyen szintaktikai környezetben fordulhat elő, másrészt a szavak szintagmává és mondatra kapcsolódását a magyar nyelv alapvetően morféma segítségével valósítja meg, a grammatikai jelöltség is érintkező terület alaktan és mondattan között.

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
-------------	----------------------	--------------

A dékáni jóváhagyás időpontja
A felelős dékán neve és aláírása

1. előadás: A fél éves tananyagbeosztás, a felhasználandó/elolvasandó szakirodalom, valamint a követelmények (=a tantárgy teljesítésének feltételei) ismertetése; bevezető beszélgetés: szórend és/vagy szerkezet?	Problémaközpontúság, frontális munka – dialogikus módszer tanári magyarázatokkal	
2. előadás: A mondat mint szerkezetek szerkezete.		
3. előadás: Mondatszerkezet, mondatszerkezeti modellek. Az összetett mondat.		
4. előadás: Külső időszerkezet. A mondat belső időszerkezete (aspektus) I. Vendleri igeosztályok. Szituációs aspektus.		
5.-6. előadás: Nézőponti aspektus és kategóriái.		
7. előadás: Kijelentések és modális mondatok. Felkiáltó, felszólító, kérdő mondatok (1).		
8.-9. előadás: Kérdő mondatok (2) Dallamminták, beágyazás, mellérendelés. Mondatszerkezet. Többszörös kérdés. Eldöntendő, választó és kiegészítendő kérdések.		
10.-12. előadás: Az összetett mondatok modalitása. Kötőmódú mondatok. Igegyes szerkezetek.		
Könyvészet Kötelező bibliográfia: Kálmán László (szerk.): <i>Mondattan I.</i> Tinta Könyvkiadó, Budapest, 2001. (6., 7. fejezet) http://budling.nytud.hu/~kalman/arch/konyv01.pdf É. Kiss Katalin – Siptár Péter – Kiefer Ferenc: <i>Új magyar nyelvtan. I. rész: Mondattan.</i> Osiris Kiadó, Budapest, 2003. (8. fejezet). Németh Boglárka: <i>Az aspektus a magyar nyelvben.</i> Tinta Könyvkiadó, Budapest, 2012, 78–110. http://hunlang.lett.ubbcluj.ro/data/segedanyagok/Nemeth%20Boglarka_Az%20aspektus%20a%20magyar%20nyelvben_Tinta_78-110.pdf Opcionális/felzárkóztató háttéranyag: Kádár Edit (szerk.): <i>Feladatbank anyanyelvi tanórák tervezéséhez az V–VIII. osztályban.</i> 1. kötet. Ábel kiadó, Kolozsvár, 2017. 172–173, 187–271. Kádár Edit (szerk.): <i>Feladatbank anyanyelvi tanórák tervezéséhez az V–VIII. osztályban.</i> 2. kötet. Ábel kiadó, Kolozsvár, 2018. 247–313, 314–361. Kálmán C. Gy., Kálmán L., Nádasdy Á. és Prószyky G. A magyar segédigék rendszere. In: Telegdi Zs. és Kiefer F. (szerk.), <i>Általános Nyelvészeti Tanulmányok XVII,</i> Akadémiai Kiadó, Budapest, 1989. 49–103. (vagy innen: http://real-j.mtak.hu/1141/1/ALTNYELVTAN_17.pdf)		
8.2 Szeminárium / Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. szeminárium: Mi a mondattan?	frontális bemutatás, egyéni munka, pármunka, csoportmunka	
2.-4. szeminárium: Főnév és főnévi csoport a mondatban		
5. szeminárium: Birtokos szerkezet, birtoklásmondat		
6. szeminárium: Tárgyi szerepű főnévi csoport		
7. szeminárium: Mellékneves kifejezés		
8. szeminárium: Határozószós kifejezés		
9. szeminárium: Mellérendelés, ellipszis. Független alárendelés.		
10.-11. szeminárium: Alárendelő mondatok: hogy kötőszós és vonatkozó névmási kötőszós mondatok		

12. szeminárium: A mondatátszövődés. Összegzés.

Könyvészet

Kálmán László (szerk.): *Mondattan I.* Tinta Könyvkiadó, Budapest, 2001. (8., 10. és 11. fejezet)

<http://budling.nytud.hu/~kalman/arch/konyv01.pdf>

É. Kiss Katalin – Siptár Péter – Kiefer Ferenc: *Új magyar nyelvtan. I. rész: Mondattan.* Osiris Kiadó, Budapest, 2003. (4–6. és 9–10. fejezetek).

9. Az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

Az ARACIS kritériumainak megfelelően, az intézet/a tanszék együttműködik a szakmai és a társadalmi-gazdasági szférák képviselőivel, különösképp a megyei tanfelügyelőségekkel.

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	– a globális problémalátás, valamint a rendszeres (és rendszerbeli) összefüggések átlátásának képessége – az elméleti és terminológiai ismeretek alapossága – következetes, logikus gondolkodásmód	– írásbeli vizsga az előadás és a szemináriumok anyagából	65%
10.5 Szeminárium / Labor	– a tanult ismeretek alkalmazásának képessége – az elméleti és terminológiai ismeretek alapossága – következetes, logikus gondolkodásmód	– féléves szemináriumi tevékenység	35%
10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			
A fogalmak helyes használata, globális problémalátás, vitakészség, biztonságos mondattani elemzés, az elméleti háttér ismerete, a szakirodalom ismerete. Átmenő jegyet csak akkor lehet szerezni, ha a jegy minden komponenséből eléri a hallgató az ötöst. A féléves tevékenységre csak a szorgalmi időszakban lehet jegyet szerezni, a pót- és felszámoló vizsga időszakában csak a vizsga részjegy újbóli megszerzését lehet megpróbálni. A megszerzett részjegyek 4 vizsgaidőszakon át érvényesek (azaz pl. a 2026. júniusi rendes vizsgaidőszakban megszerzett részjegy a 2027-ös júniusi pótvizsgáig). Ha ezalatt nem sikerül megszerezni a teljes jegyet, a részjegy elvész, és újra meg kell szerezni.			

11. SDG ikonok (Fenntartható fejlődési célok/ Sustainable Development Goals)

--	--

A dékáni jóváhagyás időpontja
A felelős dékán neve és aláírása

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI
BABEȘ-BOLYAI TUDOMÁNYEGYETEM
BABEȘ-BOLYAI UNIVERSITÄT
BABEȘ-BOLYAI UNIVERSITY
TRADITIO ET EXCELLENTIA

Facultatea de Litere
Str. Horea nr. 31
400202, Cluj-Napoca
<https://lett.ubbcluj.ro>

Kitöltés időpontja:
2025. 01.26.

Előadás felelőse:

Kóddé

Szeminárium felelőse:

Juhász

Az intézeti jóváhagyás dátuma:
2025. 01. 29.

Intézetigazgató:

Bensz Á. 1/9

A dékáni jóváhagyás időpontja
A felelős dékán neve és aláírása